Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 18. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го СІЧНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 18. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 23, 1952. VOL. LX.

БЮДЖЕТ НА 1953 ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОНГРЕСОВІ

ЗАГАЛЬНІ ВИДАТКИ ОБЧИСЛЕНІ НА 85 БІЛЬЙОНІВ

Вашингтон. — Президент Труман предложив Конгресові бюджет на наступний скарбовий рік, який починається з 1 липня 1952 і кінчиться 30 червня 1953. Це найбільший бюджет за всі мирні часи Злучених Держав, бо досягає $85,444,000,000. Президент назвав ці видатки „ціною миру", бо з них 76 відсотків призначено на „більшу програму забезпеки нації". На саму тільки військову службу піде 60 відсотків, а решта призначена на такі справи, як атомова енергія, оборонна продукція і торговельна фльота. В цифрах ці видатки представляються кругло так: $52 більйони на втримання й розбудову військової сили, а з них на самі тільки літаки піде $14 більйонів. У видатках на військо передбачені фонди на втримання збройних сил з 3,690,000 вояків в скарбовому році 1953, отже на 220,000 вояків більше ніж в теперішньому бюджетовому році. На розбудову продукції атомової енергії передбачені видатки на 5-6 більйонів, одначе ця продукція мала б іти п'ять років і вона буде наладнана окремо від продукції, призначеної на поточний скарбовий рік. У новій атомовій продукції передбачені фантастичні роди зброї. З інших пропонованих видатків замітні по черзі такі видатки: на оплату відсотків $6,3 більйона; на допомогу для ветеранів $4,2 біл.; інші разом $9,8 більйона.

У бюджеті звертає на себе увагу передбачений дефіцит висотою $14,446,000,000 при чому згадується теж дефіцит з поточного бюджету, висотою $8,201,000,000. Дефіцит прийде тому, що приходи мали б принести тільки $70,998,000,000, а на їх покриття нема нових податків, які мали б бути ухвалені пізніше. Про можливість нових податків президент згадував уже в своїм посланні про „стан країни" негайно після відкриття Конгресу. Праця над бюджетом дуже складна, а найновіший бюджет спричинив велетенські турботи адміністрації з уваги на непопулярність нових видатків. Конґрес, вже наперед приготовлявся до обкроєння деяких видатків і в цій справі обидві великі політичні партії порозумілися вже наперед. Сенатор Волтер Ф. Джордж, голова сенатської фінансової комісії заявив, що „бюджет забагатий і завеликий" і повинен бути обкроєний на яких 5-7 більйонів долярів. Республіканські конґресмени кажуть, що бюджет „жахливий".

УПРОЩЕНЕ ВИЯСНЕННЯ БЮДЖЕТУ
Президент Труман і бюджетовий директор Фредерик Дж. Лотон з пляном, на якому пластично виказано, звідки уряд думає гроші дістати, і як їх видати.

ПРОВІДНІ УРЯДОВЦІ ВИМАГАЮТЬ РАТИФІКАЦІЇ ДОГОВОРІВ З ПАЦИФІКУ

Вашингтон. — Верховні дипломатичні й військові урядовці Злучених Держав пригадали Сенатові на потребу ратифікації мирового договору з Японією й трьох інших договорів в справі оборони Тихого океану для піднесення авторитету демократичного світу на Далекому Сході. Це зроблено в сенатській комісії закордонних справ, де почалися переслухання над цими договорами в згідливім дусі обидвох великих політичних партій. Секретар стейту Дін Ачесон прийшов з готовою заявою і швидко вийшов після складення свідчення, залишаючи головну арґументацію республіканському дорадникові, Джанові Фостерові Доллесові, який був провідником у веденні мирових переговорів. Третім свідком був голова об'єднаних генеральних штабів, ген. Омар Бредлі, який дораджував ввести в життя договір з Японією щойно тоді, коли буде викінчена умова щодо використування японських баз Злученими Державами. Дотепер уряд відкладав передання договорів до ратифікації Сенатові з уваги на війну в Кореї. Америка хотіла бути певна, щоб Японія, коли стане наново суверенною країною, не перешкоджала постачанні матеріялів до Кореї. Трудноці були передбачені тому, що на підставі умови в Ялті, Японія мала зречися деяких Курильських островів і південного Сахаліну, одначе ген. Бредлі заявив, що департамент оборони приготований на оборону американських інтересів навіть в теперішнім положенні. У справі Австралії й Зеляндії давав вияснення амбасадор Доллес.

ІРО ВИСЛОВЛЮЄ ЗУАДК-ОВІ ПРИЗНАННЯ І ВДЯЧНІСТЬ ЗА СПІВПРАЦЮ

Филаделфія. — Признання за „важливий вклад в нашу спільну програму" і вдячність „за всю виконану роботу" висловлює генеральний директор ІРО, Дж. Донелд Кінґслі, Злученому Українському Американському Допомоговому Комітетові, його директорам і персоналові в окремому листі з 14-го січня, надісланому з Женеви до головної канцелярії ЗУАДК у Филаделфії. Повідомляючи про закінчення діяльности ІРО з днем 31-го березня ц. р., генеральний директор цеї міжнародної інституції твердить, що власне завдяки співпраці і допомозі таких добровільних допомогових аґенцій, як ЗУАДКомітет, ІРО могло пересилити на постійне до нових домів у вільних країнах понад 1,045,000 скитальців та забезпечити допомогу і піклування понад пів мільйонові інших. „Тепер ми мусимо закінчити нашу програму з глибокою свідомістю проблеми втікачів, що залишиться справою гуманітарної акції і сумління людського роду.

„Ми потішаємось свідомістю, — твердить генеральний директор ІРО — що поодинокі злучені з нами аґенції, включно із ЗУАДКомітетом, продовжуватимуть моральну і матеріяльну допомогу, реґабілітаційні послуги та майбутні можливості для багатьох втікачів, яких ІРО не могло в свій час переселити, або які ще змушені будуть втікати із своїх домів і країн, шукаючи релігійної і політичної свободи." На закінчення свого листа Пр. Кінґслі пише: „Я буду вдячний Вам, якщо Ви висловите своїм директорам і своєму персоналові признання ІРО за важливий вклад, який вони дали у виконання нашої спільної програми та нашої вдячности за всю працю, яку вони виконали. Ми бажаємо повних успіхів вашій дальшій праці, в нагороду за яку Ви матимете відновлену віру і надії в душах тих, в які Злучений Український Американський Допомоговий Комітет і Допомоговий Фонд Канади — вливатиме світло в майбутніх місяцях і роках."

Перевірка вірности виправдана

Вашингтон. — Гайрем Вінґгем, голова Ради Перевірки Льояльности, заявив, що його рада, яка діє вже п'ять років — виправдала своє існування. Вона не тільки перевела чистку урядових бюр з комуністичних елементів, але й відстрашила інших від шукання праці в шістьдесятьох федеральних установах. Назагал дуже мало непевних осіб звільнено з праці від 1 жовтня 1947 р., коли то увійшла в життя ця рада. Зате багато зреклися своїх позицій, заки ще прийшло до перевірки їхньої вірности. Рада переглянула 4,000,000 рекордів осіб, зайнятих в федеральних бюрах. З них 17,343 передано до Федерального Слідчого Бюра. Підчас цієї праці 1,935 осіб зреклися праці, а сама рада признала тільки 570 осіб за „непевних", тобто таких, що їх не годиться тримати в службі.

Черчил перестуджений, виїздить без паради

Ню Йорк.— Святочне прийняття, яке приготовляло місто Ню Йорк для британського прем'єра Винстона Черчила перед його виїздом домів, відкликано з уваги на його перестуду. Замість улаштовувати параду в долішній частині нюйоркського Бродвею — посадник Вінсент Імпелітері відвідав прем'єра в домі Бернарда Барука у вівторок пополудні, заки він від'їхав кораблем Квін Мері до Англії. Прибічний лікар Черчила пригадав, що прем'єр мав уже двічі запалення легенів і тому не годиться наражувати його на небезпеку серед зимової погоди.

Жидівська молодь безкомпромісова у відношенні до німців

Ню Йорк. — Тридцять молодих жидів намагалися розбити наради тридцяти жидівських делеґатів з дев'ятнадцяти організацій з восьми країн, що відбуваються в готелі Билтмор над відшкодуванням для жидів, що потерпіли від переслідування в Німеччині за часів Гітлера. Молодь протестує проти всякого порозуміння з німцями за відшкодування втрат у людях і мастку і тому не хоче допускати навіть до нарад для складення якогось компромісу, відкидаючи навіть думку допустити когось з молоді як представника на наради.

„Новий Шлях" – дводенником

Вінніпеґ, Канада. — Місцевий дотеперішній український півтижневик „Новий Шлях" почав з днем 12-го січня появитися як дводенник, та виходитиме 3 рази тижнево. В редакційній статті з цього приводу підкреслюється вже 21-літній розвиток цього репрезентативного органу канадійських українців та заповідається можливість майбутньої переміни його на щоденник.

● **Данська державна симфонічна орхестра** приїздить до Америки на шістьтижневу обїздку восені. Перший концерт призначений на 15 жовтня в Карнеґі Гол у Ню Йорку.

ЕДГАР ФОР
новий прем'єр Франції.

НАРАДИ ПРЕДСТАВНИКІВ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ В ЛОНДОНІ

Ню Йорк. — Місцевий Таймс у виданні з 22-го січня подав таке повідомлення з Лондону: „Сто екзильних дипломатів з десятьох східноевропейських країн зібралися тут сьогодні, щоб висловити спільне бажання тіснішої европейської співпраці, як тільки обставини в їх країнах дозволяють на це. Заперечуючи будь-які аґресивні задуми відносно Совєтського Союзу, д-р Джозеф Ретінґер, генеральний секретар Европейського Руху, з ініціятиви якого скликано цю триденну конференцію, заявив, що відносно повстань в Східній Европі немає питання. Делеґації включають політичних втікачів з дев'ятьох країн під совєтським пануванням — Естонії, Латвії, Литви, Польщі, Румунії Болгарії, Мадярщини, Чехословаччини і Альбанії, як теж з одної незалежної комуністичної диктатури — Юґославії. Л. С. Амері, британський консервативний лідер, що проводить нарадами, прочитав листа від Української Національної Ради, в якому вона висловлює жаль, що її представників допущено тільки як спостерігачів, а не як повноправних делеґатів. Міністер Мекмілен привітав делеґатів в імені британського уряду та секретаря закордонних справ Ідена. Артур Ґрінвуд і Клемент Дейвіс привітали делеґатів від лейбористської і ліберальної опозиції".

Комуністичні насильства в таборах полонених

Корея. — Вбивства, тортури і криваві самосуддя не припиняються в адміністрованому аліянтами величезному таборі полонених комуністичних вояків на острові Кос в Південній Кореї — повідомляють з поінформованих джерел. В цьому таборі є коло 170,000 полонених комуно-китайських і північно-корейських вояків. Полонені мають велику свободу рухів в рамбоду переконані комуністи використовують на те, щоб виконувати своє самосуддя над тими полоненими, яких вважають загрозою для комунізму. Таємні комуністичні ячейки виносять кару смерти і вбивають та тортурують засудженого, приглушуючи його крики комуністичними маршовими піснями.
ках самого табору і цю сво-

● **В автоматах у місті Вілінґ, у Вест Верджінія**, появилися цукерки, завинені в пачці з серпом і молотом.

МОСКВА ЗАПОВІДАЄ „СМЕРТЬ КАПІТАЛІСТАМ"

28-МА РІЧНИЦЯ СМЕРТИ ЛЕНІНА ПІД ЗНАКОМ „РЕВОЛЮЦІЙНОГО ЗРИВУ" В АЗІЇ

Москва. — „Смерть світового капіталізму" заповів минулого понеділка видатний комуністичний теоретик, директор Інституту Маркса-Енґельса-Леніна, Петро Поспєлов, промовляючи в Большому Театрі з нагоди 28-ї річниці смерти Леніна та в приявності Сталіна і інших членів Політбюра. Поспєлов промовляє з тої нагоди вже від чотирьох років і хоча його промова попереднього року відносилася майже виключно до ролі Злучених Держав як „історичного ворога Росії", то цього року згадка річниці смерти комуністичного пророка була майже виключно під знаком „могутнього революційного зриву" в Азії, якого, по словам Поспєлова, вже жадна сила в світі не може припинити. Америка і Британія — твердив Поспєлов — „вже не можуть завернути колеса історії, а коли б вони поважилися на третю світову війну, вона коштувала б капіталістичному світові ще більш ніж попередні дві війни; вона могла б закінчитися тільки смертю світового капіталізму". Поспєлов твердив, що західні держави впродовж цілих минулих століть „сіяли бурю" й тому тепер „збирають громи". „В країнах Азії — продовжував він — розгортається могутня анти-імперіялістична революція, що нівечить пляни американських і британських імперіялістів; навіть деякі представники американських правлячих кіл змушені признати, скрегочучи зубами, що сучасний імперіялізм вже не може повернути в ярмо імперіялістичної експлуатації пробуджені народи Азії." Заявам Поспєлова прикладається в західніх політичних колах велике значення з уваги на теперішнє положення в Азії. — Відносно внутрішніх проблем Совєтського Союзу Поспєлов твердив, що там поступово і вперто переходиться від соціялізму до комунізму.

КОМУНІСТИ В ПАНМУНДЖОМ ГОТОВІ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ „ВІЧНО"

Токіо. — Аліянтські і комуністичні представники на переговорах в справі перемир'я в Кореї продовжували вчора свої наради в Панмунджом, але й цим разом не дійшли до жадного результату. Аліянти пропонували деякі компроміси, але комуністи відкинули їх та заявили, що вони готові „вічно" сидіти на цих нарадах, ніж мали б погодитися на аліянтські вимоги щодо виміни полонених на добровільній базі, або відступити від свого домагання права на будову аеродромів на території Північної Кореї під час перемир'я. Видвигаючи нові обвинувачення проти аліянтів за „порушення невтральности" Каесонґу, що лежить в зоні переговорів, комуністи закидували аліянтам, що вони кулями і бомбами намагаються переломити теперішній застій в переговорах. „Ми рішучо протиставитисьмемо вашим задумам передати полонених вашим партнерам та не відступимо від домагання, щоб всі воєнні полонені без виїмку були звільнені і репатрійовані. Таке наше становище є незмінне" — твердив комуністичний представник. Комуністичні делеґати бояться, що при застосуванні добровільної бази при репатріяції полонених велика частина їхніх вояків в аліянтському полоні відмовиться від повороту та схоче прилучитися до національно-китайської армії ген. Чянґ Кай ші на Формозі. Аліянти зі свого боку не хочуть погодитися на будову аеродромів в Північній Кореї, вважаючи, що це дало б комуністам всі можливості краще приготовитись до нової аґресії. На корейському фронті все ще відбуваються тільки перестрілки патруль та місцеві випади менших відділів. Аліянтська авіяція продовжує стратегічне бомбардування ворожого запілля.

Вбиті і ранені в заворушеннях в Тунісі

Туніс. В цій контрольованій французами арабській країні розгортаються все з більшою силою націоналістичні заворушення, в яких досі було всіх разом 16 вбитих і понад 100 поранених. Під час вчорашніх заворушень було 3 вбитих і 30 поранених. Рівночасно з демонстраціями проти французів трапилося кілька виступів проти жидів, при чому сплюндровано жидівські крамниці. Французи вживають рішучих заходів для опанування положення. Справа цих заворушень становить теж серіозну загрозу нової кризи французького уряду, як йому прийдеться відповісти на низку запитів в цій справі на найближчій сесії парляменту. Заворушення в Тунісі зв'язується з протибританським виступами в Єгипті та збільшенням націоналістичних настроїв в інших арабських країнах.

В Іраку повішено публічно двох жидів

Баґдад, Ірак. — Минулого понеділка тут повішено публічно двох жидів, засуджених на кару смерти минулого листопада та під закидом приналежности до підпольної сіоністичної організації. П'ятьох інших обвинувачених засуджено на кару ув'язнення. Суд відбувся після відкриття великих таємних складів зброї та відкриття документів про підготову масових саботажів. Проти публічного виконання вироку смерти в Баґдаді почалися жидівські протести в Ізраїлі та інших країнах.

Перевозять літаками цілу бригаду на маневри

Кемп Дром, у стейті Ню Йорк. — Цілу Одинадцяту Повітряну Бригаду, складену з 10,500 вояків, перевозять з табору в Форт Кембел, у стейті Кентокі, до тутешнього табору на зимові маневри. Перший транспорт, величиною 2,540 вояків, перевезено впродовж 4 годин і 23 мінут. Вони всі мають воєнне устаткування й зимовий одяг і негайно після прибуття стали до вправ серед снігів. Разом мають взяти участь у таких маневрах 33,000 вояків. Маневри триватимуть до 15 лютого.

ХОЧУТЬ СТВОРИТИ ДЕПАРТАМЕНТ ДЛЯ ЗАМОРСЬКИХ ІНФОРМАЦІЙ

Вашинґтон. — Конґресмен Емануел Селлер, деократ з Ню Йорку, зголосив в Палаті Репрезентантів законопроєкт для створення департаменту заморських інформацій, на якого чолі мавби стояти секретар з кабінетовою ранґою. У новому департаменті мали б бути зосереджені справи, які з необхідности полагоджує секретар стейту, а які не були передбачені в законі. За проєктом Селлера, президент мав би право приділити новому секретареві деякі справи з інших департаментів, на скільки вони відносяться до „розповсюднювання інформацій або виховного матеріялу в чужих країнах." Минулого тижня департамент стейту оголосив створення Адміністрації Міжнародніх Інформацій, напів залежної від департаменту стейту. Тому, що в цій адміністрації має бути зосереджена пропаґанда ведена „Голосом Америки", яка до деякої міри іде в перегони з приватним підприємством „Голосу Вільної Европи", конґресмен думає, що в імені Америки повинен іти один голос, — який говорив би авторитетно. Це виключило б замішання, яке панує в заморських країнах. Там не можуть нераз відрізнити приватної пропаґанди від голосу Злучених Держав, міркує конґресмен.

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

Американці щойно тепер домудрились приглянутись ближче виданому перед пів сторіччям творові Сталіна: „Марксизм і національне та колоніяльне питання" і побачили в ньому точну копію Гітлерового „Майн Кампф" — моя боротьба. Співробітник нюйоркського „Ворлд Телеґрам енд Сан", Дейвид Сиелл, почав на сторінках того щоденника аналізу того Сталінового пляну на завоювання світу, що став сьогодні базою совєтської закордонної політики і який тільки в останніх п'яти роках „додав 600,000,000 рабів до червоної імперії". Вже в першій із заповідженого циклю статей автор з'ясував на підставі згаданого твору Сталіна такі головні цілі совєтської політики, деякі вже здійснені а інші консеквентно реалізовані: 1. Захопити менші країни на західних кордонах Совєтського Союзу і в той спосіб забезпечити комуністичну імперію від евентуальних протиударів зі Заходу; 2. Після такого забезпечення входових воріт до Совєтського Союзу, здобути Китай підступом та кривавою громадянською війною; 3. Здобутому та скомунізованому Китаєві дати в руку меч та заставити його підбити для комунізму решту Азії; 4. Розпалити революції в колоніяльних і півколоніяльних країнах Середнього Сходу, використовуючи до цього багато наявних засобів, включно з націоналізмом; 5. Вітяти Захід від азійських ресурсів та використати ввесь азійський потенціял до підготовки нападу і завоювання Заходу; 6. Вдарити на Захід тоді, як він знесилиться і вичерпається здійсненням згаданих комуністичних плянів в Европі і Азії. Цитатами і твердженнями „самого" Сталіна автор доказує ці напрямні совєтської політики, виявлені Сталіном вже 25 років тому, але щойно тепер відкриті Заходом. Нічого дивного, що Захід ще й досі не потрапив чітко визначити свою політику відносно Совєтського Союзу та його завойовницьких плянів.

● Совєтський Союз починає щораз дошкульніше відчувати західні торговельні обмеження в Европі й Азії та веде інтенсивну акцію, щоб проломити цю „тиху бльокаду". Совєтські аґенти в поодиноких країнах почали інтенсивну акцію для відновлення або поширення торговельних зв'язків, прикриваючись високопарними гаслами про „мир". Совєти розпачливо потребують машин, гуми та деяких металів і вовни. Тимчасом Америка а з нею інші країни поступово зменшують або й цілком припинюють експорт до Совєтів.

● Новий французький уряд прем'єра Фора проіснував заледве 48 годин і вже попав в загрозу нової кризи, цим разом на тлі заворушень в Тунісі. Новий прем'єр мусітиме відповісти на низку питань в цій справі в Національній Асамблеї і соціялісти, які самі не увійшли до урядової коаліції, але піддержали Фора, вможливлюючи йому створення нового уряду, вже заповіли, що вони відтягнуть свою піддержку, якщо уряд не задовольнить їхніх вимог.

● Японський уряд проголосив плян збільшити свою теперішню поліційну силу з 75 тисяч до 110 тисяч осіб. Це вважається першим кроком в пляні збільшити цю силу до 310,000 осіб.

● Іранський прем'єр Моссадех здобув подвійну перемогу над Заходом: він таки домігся закриття дев'ятьох британських консулятів в країні та одержав 24,000,000 долярів американської допомоги з програми допомоги відсталим країнам, не підписуючи вимаганого раніше зобов'язання про свій вклад в оборонну систему Заходу.

● Французькі і американські спеціялісти приготовляють договір, на підставі якого американські військові інсталяції у Франції мають бути звільнені від податків. Це мало б припинити критику в Конґресі у Вашинґтоні, що кожний п'ятий доляр, виданий Злученими Державами у Франції, йде на податки для французького бюджету.

ІТАЛІЯ ЗБІЛЬШУЄ ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ

Рим. — Італійський уряд на закінчення свого засідання, що тривало 12 годин тільки з одною годиною перерви на обід, повідомив, що він рішив запропонувати парляментові збільшення видатків на оборону в новому бюджетовому році на 200,000,000 долярів і на таку ж додаткову суму в наступному році. Уряд вважає, що це збільшення видатків, разом з американською допомогою в теперішніх розмірах, допоможе йому здійснити його оборонну програму, яка включає створення та озброєння 12 піхотних дивізій, дві панцерні бригади та дві бригади альпіністів в 1952 році і таку саму кількість війська в наступному році. Загальний бюджет країни, що передбачує 3,395,000,000 долярів видатків, є найбільший бюджет країни в дотеперішній історії Італії в мирних часах. В наступному році бюджет має бути збільшений на дальших 577,000,000 долярів, теж з уваги на оборонні потреби країни.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРОГАЛИНА В ЗАХІДНОМУ ФРОНТІ

Розвиток міжнародного положення після другої світової війни міг переконати навіть найбільшого оптиміста, що теперішнього конфлікту між Сходом і Заходом не пощастить розв'язати половично, бо в світі немає місця на ці дві протилежні системи — демократичну волю і комуністичне рабство. Раніше або пізніше одна з цих систем мусить зникнути і жадна з них не вступиться з кону історії добровільно, без боротьби на смерть або життя. До такого переконання без сумніву прийшли вже теж відповідальні державні мужі обох систем і ми свідками, як оба ці „світи" до тої кінцевої розправи всіми силами і засобами приготовляються. Ми свідками, як по обох боках кується суцільний фронт в ідейній і матеріяльній площинах, бо всі здають собі справу, що це справді буде той „останній бій" за долю людства та його вікового дорібку.

В такому положенні з тривогою спостерігається велику прогалину в ідейній ділянці західнього фронту, яка в обставинах могла б мати фатальний вплив і на кінцевий вислід цеї епохальної боротьби. Очолювані Злученими Державами уряди західних країн цілком правильно роблять максимальні зусилля для збільшення своєї військової могутности та свого оборонного потенціялу. Дотеперішній розвиток в цій ділянці майже задовольняючий, хоча він ще далеко не завершений. Атлантійський Пакт, поширений тепер на Близький Схід, творення европейської армії, програма озброєння, організація колективної оборони на Далекому Сході, боротьба проти комуністичної агресії в Кореї, політика з Югославією і Еспанією, все те в більшій або меншій мірі зближає Захід до того моменту, коли він оправдано зможе вважатися непереможним у військовій ділянці.

Але рівночасно з тою фізичною оборонною підготовкою спостерігається величезну відсталість в, можливо, важливішій від неї моральній площині. Правда, в західній публіцистиці та з боку різних навіть видатних західних представників вже нераз доводилося занотувати тривожну пересторогу, що цеї ґльобальної боротьби не зможе перерішити жадна, навіть найбільш фантастична атомова зброя, про яку свого часу згадував президент Труман, якщо не буде такої самої переваги в ідейній боротьбі, що має одушевити мільйонові маси та зробити з гарматнього м'яса ідейних борців за волю. Проте, з урядового боку Злучених Держав та інших західних країн ця преважлива ділянка теперішнього фронту — ми сказали б — каригідно занедбана. Для прикладу навести б тільки події останніх днів.

Відвідини британського прем'єра Черчила у Вашингтоні світ очікував з напруженою увагою, сподіючись приблизно того самого, що дістав в колишній Атлантійській Декларації того самого прем'єра Черчила і покійного президента Рузвелта: з'ясування та конкретизації цілей боротьби. Яке ж розчарування мусіло охопити мільйони людей, як вони в кінцевому комунікаті прочитали, що Черчил приїжджає до Вашинґтону, щоб договоритись із Злученими Державами в справі... рятунку захитаної вже британської імперії. Його пропозиція вислати американські війська для спільної „оборони" Суезу перед єгиптянами викликала виразне негодування навіть в американських конґресових колах. Інше діло, що потреби західної оборони можуть вимагати такої американської акції, але вона була б виправдана тільки відповідною політичною деклярацією та чітким з'ясуванням західних політичних цілей.

Як ці ідейні справи маються сьогодні? Вони аж ніяк не задовольняючі для нікого, а насамперед для тих, що мали б і могли б взяти на себе головний тягар кінцевої боротьби та її перерішити — для поневолених народів. Західний світ говорить про потребу „оборони вільного світу", замість того, щоб стати виразно на становищі визволення його величезної поневоленої частини. В тому самому часі, коли червона Москва, яка розпеченим залізом випікає найменші прояви націоналізму в своїй імперії, використовує той же націоналізм для шахування Заходу в Азії й Африці, і використовує його успішно, уряди західних країн, з Америкою включно, спромоглися досі щонайвище до „послань надії" для поневолених Москвою народів. Навіть така іституція, як „Голос Америки", з доручення державного департаменту ще досі не спромоглася на бодай дещо виразніше становище в тій преважливій справі. Чи Захід здає собі справу, перед якою загрозою він стояв би, якщоб, скажімо, Кремль змінив свою дотеперішню політику у відношенні до поневолених народів та дав їм бодай дещо волі, як він це вихитрував тоді, як під Москвою стояли полки Гітлера?

Треба признати, що американська публічна опінія в цьому відношенні далеко випередила уряд. Згадати б тільки акцію конґресмена Керстена з його доповненням до Акту Взаємної Безпеки, заяву Стассена та інших видатних представників. Це до деякої міри рятує ситуацію, але її можна буде вважати за врятовану тільки тоді, коли й американський уряд стане не тільки на становищі оборони залишків вільного світу, але й визволення поневоленого. Тільки це може заповнити загрозливу прогалину в західному фронті.

КІСТКА НЕЗГОДИ

Не щастить американцям з об'єднуванням російських еміґрантських груп. Такого враження можна набрати зі статті Гері Шварца в Ню Йорк Таймс-і з минулої неділі.

Автор статті добре знає відносини в Совєтах, а також добре визнається і на російській еміґрації, давній і під-совєтській. Він обзнайомлений також і з рухами не-російських народів, як в СССР, так і на еміґрації. Тому саме його інформації важливі.

Змагання Америки до об'єднання усіх еміґраційних груп, як російських, так і неросійських, що ставляться вороже до совєтського режиму, треба вважати природним явищем. Марево війни з Кремлем ще далі висить над Америкою, не зважаючи на її намагання дійти з Москвою до порозуміння. Так треба розуміти американські заходи в справі об'єднання різних груп, що є проти совєтського режиму. Для такої саме цілі постав Американський Комітет Визволення Народів Росії, на акцію якого знайшлися також поважні фонди.

Американський Комітет очолює відомий журналіст Юджін Лайонс, а членами його є між іншим такі особистості, як б. губернатор стейту Ню Джерзі Чарлз Едисон, чи Вилієм Генрі Чемберлин, один з кращих знавців СССР. Зібрані Комітетом фонди вживається на радіопередачі, видавання газет та журналів чи іншу пропаґандивну акцію, звернену проти сталінського режиму. Заходами і фондами цього американського Комітету скликано в листопаді минулого року в Німеччині наради різних російських угрупувань, а навіть і не-російських, щоб їх об'єднати на певній спільній політичній платформі для спільної акції проти совєтського режиму. У тій цілій акції грав велику ролю А. Керенський. Навіть виглядало, що Комітет і Керенський це одне й те саме, одна програма і одна акція, яка, мовляв, має ще й поперття американського уряду.

Та тепер, як пише Шварц, вся ця акція розбивається. Проти Комітету виступив публічно А. Керенський у візвав „усіх чесних росіян" бойкотувати його „об'єднуючу акцію". Керенський твердить, що представник Комітету, Ізаак Дон Левин, неправдиво вияяяв його політичні цілі, заохочуючи тим не-російські групи домагатись цілковитої незалежности для своїх народів та невизнавання ніякої контролі Росії над ними.

Цей самий американський Комітет заатакували з самого початку і не-російські групи, закидуючи йому тісний зв'язок з А. Керенським та його „великоросійським імперіялізмом".

Шварц вияснює, що Дон Левин, проти якого виступив так гостро Керенський, тільки скритикував два російські угрупування на нарадах у Німеччині (Вісбаден) за їхнє намагання верховодити над усією діяльністю еміґраційних груп з-під Совєтів.

З того, що пише Керенський, виходило б, що американський Комітет засновано на такій плятформі, яка помагала б рятувати „єдину, неділиму Росію" по поваленні теперішнього кремлівського режиму. Тим самим мали рацію ті не-російські групи, які відразу поставились неприхильно до такого Комітету, в якому відграє велику ролю А. Керенський. Вони знали, до чого Керенський змагає та в який бік він готов повернути політику Комітету.

Юджін Лайонс ще вияснює, що властиво Комітет заявився тільки за самовизначення народів, а про будуччину Росії не говорив, ні про те, що має статись з народами, що входять в склад СССР. Тому саме, заявляє Лайонс, „сепаратисти" були проти Комітету.

Виступ Керенського є для американців ще одним доказом, якими великими реакціонерами є російські еміґраційні групи, провідником яких є Керенський. Вони навіть як говорять про „самовизначення народів", то тільки в тому розумінні, що воно може наступити, наприклад, в Індонезії, але не в — Росії. Чи треба бути аж „сепаратистом", щоб розуміти, що з такими людьми не можна будувати нового світу!

Політика Москви в Азії

„В Азію, в Азію", — це були слова пророка російської революції Федора Достоєвського, написані незадовго до смерти в його „Щоденнику письменника" р. 1881. Від того часу Росія, під царським режимом і під комуністичною диктатурою, зробила величезний поступ у своїм поширенні — в Европі і в Азії. Російську експансію в Азії припинила на деякий час війна з Японією 1904-5 рр. Однак Совєтська Росія знайшла нову зброю для свого давнього імперіялізму: це ідея світової комуністичної революції.

Ще за І. світової війни Ленін, живучи на еміґрації, мріяв, як підважити основи західно-европейського капіталізму через революційні рухи між народами Східної та Південної Азії. Ленін не побоявся зробити „ревізію Марксизму". Як відомо, Маркс сподівався здійснення соціялізму в високо розвинених індустріяльних країнах Західної Европи і не вірив в успіх соціялізму в країнах відсталих, селянських. Ленін поставив Марксову теорію „догори ногами": він, через національно-революційні рухи в колоніяльних країнах, хотів примусити робітників Західної Европи до повалення капіталізму в їх державах.

Ще далі пішов Сталін. Він почав будувати соціялізм в одній країні — в Совєтській державі, поставивши плян прискореної індустріялізації та колективізації сільського господарства. Однак, Сталін, як і Ленін, спирався в своїй політиці на міську людність, ідучи за теорією „диктатури пролетаріяту".

Ідея диктатури пролетаріяту не могла знайти ґрунту в відсталих селянських країнах Азії. Фактично комуністичні провідники в Китаї (Мао Це Тунг), в Індокитаї (Го-Чі-Мін) і ін. сперлися на селянство, яке пішло за вихованою на комуністичний лад інтеліґенцією. В Китаї комуністична влада не прийшла з міста в село: навпаки, селянські армії, під проводом комуністів, завоювали міста.

Дехто, особливо в Америці, був схильний уважати китайських комуністів за „аґрарних реформаторів", далеких від московських теорій. Але Мао та його партійці зовсім не цураються комунізму. Вони розділили велику земельну власність між селянами, але це тільки на деякий час: далі прийде примусова колективізація сільського господарства, як основа для прискореної індустріялізації. Приклад Совєтського Союзу лишається взірцем для азійських комуністів.

Сталін і Мао певні, що час „працює" для комунізму. Їх надії підперті фактами: після II. світової війни 400 мільйонів китайців завоювала комуністична диктатура. Іде боротьба за Корею, за Індо-Китай, за Малайський півострів, комуністичні впливи ширяться в Бурмі, в Персії та в арабських країнах. Які величезні перспективи! Озброїти мільйони китайців та інші народи Азії і повести їх проти білих „імперіялістів" Америки та Західної Европи... Слід пам'ятати, що Росію, яка не мала своїх колоній у Східній та Південній Азії, уважають в цих країнах за „приятельку поневолених народів"...

Коли б удалося Москві здійснити свої пляни в Персії, через місцевого Мао Це Тунга, то Індія і Пакістан можуть опинитися під ударом зі Сходу й Заходу. Москва тоді, окрім своєї пропаґанди в цих країнах, могла б загрозити цим державам навіть військовою силою. Все це буде залежати від обставин. Комуністичні „охотники" для допомоги „визвольним рухам" знайдуться і в Китаї і в інших комунізованих країнах.

У зв'язку з цією ситуацією в Азії велику ролю може відограти Японія. Ця країна не має сильного комуністичного руху і готова до співпраці з демократичними державами. Коли б Мао і Сталін вели дальшу аґресивну політику в Азії, то при воєннім конфлікті японська відновлена армія може стати небезпечною противницею об'єднаного російсько-китайського імперіялізму.

Г. Р.

Микола Барвінський

Потреба об'єднання українських економістів

Вважаємо себе політичною еміґрацією. Ми вийшли на еміґрацію не тільки, щоб спасати своє і своїх дітей життя, але й для того, щоб світові розповісти правду про несправедливу й жорстоку експлуатацію, яку зазнає наша батьківщина перебуваючи під важким чоботом варварської московської окупації. Ми віримо а й переконані, що московський окупант буде вигнаний з України й наша многострадальна батьківщина заживе вільним самостійно-державним життям. Тому, перебуваючи на еміґрації, ми мусимо готувати свої сили до повороту на батьківщину.

Великої праці за ріжними фахами вимагатиме наша батьківщина при відбудові державного життя. Так сільське господарство України зруйнувано дощенту. За переписом 1939 року вся хліборобська територія України розподіляється між різними сільсько-господарськими угрупуваннями в такий спосіб, що на „колхози" припадає зі всієї хліборобської території 77,6%, на совхози 5,9% на одноосібняків (індивідуальні господарства) 6%, а решта кооперативні підприємства. На сьогодні індивідуальний сектор в сільськім господарстві майже не існує. Отже тут, перебуваючи на еміґрації, ми мусимо мати, а коли їх немає, то підготувати фахівців, які в майбутньому переводитимуть нашу сільськогосподарську політику по відновленню зруйнованого совєтським окупантом сільського господарства України. Теж мусить бути відбудована в майбутній українській державі й промисловість й інші галузі народного господарства.

При відбудові народного господарства чималу ролю, коли не домінуючу відіграватиме кредит. Отже кожна галузь народного господарства потребуватиме добрих фахівців і серед цих фахівців не останню ролу відіграватимуть економісти (господарники) різних родів, бо всяка праця вимагає на початку плянування. У нас, на еміґрації, є чимала кількість економістів (господарників), які розкидані по всьому світові й в переважаючій більшості працюють не за фахом. А відомо, що всякий фахівець, який працює не за фахом поступово декваліфікується. Отже розкиданих по всьому світові наших господарників чи не слід було б комусь взяти на облік, щоб в певний час, коли цього вимагатиме потреба нашої майбутньої держави, їх можна було б якнайкраще використати. Далі не зле було б, щоб хтось зайнявся справою опредіління наших фахових економічних сил на працю за фахом, щоб запобігти їхній декваліфікації. Теж виникає питання, яка ж кількість потрібна нам в майбутньому фахових економічних сил. Потрібну кількість, перебуваючи на еміґрації, ми зможемо підготувати по чужих високих школах чи по своїх. Далі виникає питання підняття кваліфікації наших економістів чи то тих, що працюють за своїм фахом, чи й тих, що не працюють за фахом. Все це хтось теж мусить взяти на себе до вирішення й полагодження. Далі виникає досить поважне питання й публікації праць наших науковців-економістів. Нам відомо, що наші економісти науковці не мають де й за що друкувати свої наукові праці. Так наприклад один наш професор-економіст примушений був свою працю **„Фінанси СССР у другу світову війну"** видрукувати в збірнику російського „Інститута по ізученію історії і культури СССР" і тільки тому, що з українських організацій ніхто не хотів друкувати. Другий випадок: три роки тому в Мюнхені (Баварія) поважна група науковців-економістів підготувала до друку 1-й том наукового економічного збірника з дуже цінними для нас і актуальними працями, але й до цього часу цей збірник не побачив світу. За винятком праці згаданого вище професора К. і то в чужій мові і у ворожому до нас угрупуванню, про що ми вже згадували. Отже виникає питання в добутті фондів і заснуванню поважного економічного журналу. Цією справою теж хтось мусить зайнятися. Можна було б ще багато приводити потреб, які виникають і вимагають їх негайного полагодження в інтересах наших фахових економічних сил. Навіть і чисто-побутові потреби наших економістів теж краще можуть бути вирішені своїми ж людьми за фахом, як прикладом питання підшукування праці за фахом й т. п. Всі ці питання для наших економістів виникають скрізь де б вони не були. Ні на кого ми не можемо покладатися, ніхто нас до цього часу не хотів зрозуміти й не розуміє так, як цього вимагають загально-українські і наші вузько-фахові справи.

Отже виникає потреба в заснуванні якогось центру економістів, який зайнявся б всіма цими питаннями.

На нашу думку найкращим місцем перебування цього центру є Злучені Держави Америки. В інших державах і країнах, де є відповідна кількість наших економістів, могли б бути аналогічні економічні об'єднання, працюючи в повному контакті з об'єднанням економістів, що перебувало б в Злучених Державах Америки.

На еміґрації розвинулася й наша кооперація. Кооперація на еміґрації, яка є однією з галузів економічного знання, теж має ті ж самі потреби й недоліки, про які ми вже згадували. На нашу думку кооператори теж мусіли б приєднатися до українського економічного центру на еміґрації.

На еміґрації українці розвинули свої торговельні й різні промислові та фінансові заклади. Ці заклади багато терплять від незнання обставин, часто від невідповідного обслуговування й зацікавлення клієнта продукцією свого закладу. Кредит тут теж не останню, коли не домінуючу відіграє ролю, а для цього потрібне докладне ознайомлення з ринком й іншими обставинами. Крім цього нашим бизнесменам слід виходити на ширшу дорогу навіть поза межами свого міста а то й краю. От і тут виникає потреба в освічених й досвідчених консультантах, аґентах, комівояжерах і т. і., не останню ролю для успіху праці для бизнесовця відіграватиме й своя фахова преса, яка мимо чисто теоретичних трактувань з економічного знання може подавати й практичні поради фахівців-практиків.

Отже й нашим бизнесовцям чи не слід було б теж приєднатися й подати й свій голос до утворення єдиного українського економічного об'єднання. Коли б заіснувало з волі всіх перечислених осіб і організацій Українське Економічне Об'єднання, то всі питання й всі потреби, які ми вище згадували, можна було б спільними силами й досить успішно вирішати й полагодити.

ЗАСЛУЖЕНІ АРТИСТИ

Указом верховного совєта УССР з 5. II. „за видатні заслуги в розвитку м у з и чно-театрального мистецтва" надано „почесне звання заслуженого артиста УССР" таким артистам і режисерам театрів в Україні: Інні Базилевич зі Станиславова, Гаазе, Гранкіну, Ільченкові, Камінській, Кресковї, Лазареву, Литвинові, Маркевичеві, Нікітченко, Овчаренкові, Орловському, Рубашко-Чайці, Садовській, Свєтланову, Смоличені, Тарасенкові, Тосеві, Шабельській, Шевченко, Шерцінєвій-Мамонтовій та Яригіній.

НОВІ ІДОЛИ

В низці місцевостей західних та Закарпатської областей споруджено нові монументи „любимих вождів". Пам'ятники Сталінові побудовано в Хусті, в Берегові, в Виноградові, в Бурштині к. Станиславова та інших.

У Львові закінчилось будівництво, „при активній участі комсомольців і піонерів", дитячої залізниці. Колія залізниці, довжиною 1800 м., проходить по території Стрийського парку.

(У. Думка).

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Віктор Приходько.

МОЇ БОРГИ

(Образки з недавноминулого України).

2)

Розуміється, все було за хвильку готове, бо ж ми нічого не робили, — тільки мама поспішала, щось прасувала, зашивала та наказувала. Аж приходив о. Петро з пакунками, всі ми обідали, дбаючи особливо за фурмана Михайла, щоб наївся та напився. О. Петро хрестився, дякував і ми вирушали. Тільки о. Петру було мало трьох або чотирьох хлопців і дівчат з нашої родини, то він у місті розшукав двох сиріт — духовничків Ілляшенка та Монастирського і ото така ціла „компанія" з вигуками та гамором влазила та втискалася на шарабан.

Прощання й поцілунки, останні накази батьків — зелених яблук та грушок не їсти та глибоко не купатися, і „Ноїв ковчег" виїздив з подвір'я...

Чи пригадуєте Ви, любий читачу, як то приємно виїхати кіньми з міста на село... Ви ще хлопчак і мало що розумієте, але, од'їхавши од міста пару верстов, відчуваєте, що з вами діється щось незвичайне. Природа огортає вас, — навколо жита, пшениці й червоні маки. Повітря чисте, далечінь миготить, позаду школа, а напереді безмежна воля — і ви починаєте співати, гукати, ґзитися. Ви зачіпаєте сестричку, — вона й сердиться і сміється, аж перед вами велика квітуча поляна. Михайло стримує коней, ми розсипаємось по полю й дівчата повертаються з оберемком квітів — червоні маки, сині волошки, трава шовкова і чого, чого ще там нема!

— Ну, галайстра, — гукає о. Петро, — досить Вам, сідайте їхать.

Ми, хлопці, премося один перед другим на козла, до Михайла. Це ж так цікаво подержати у руках віжки й батога і уважати, що ти правиш кіньми, — цими симпатичними гнідим і карим, що відразу відчувають невправну руку й звільняють ход.

Аж ось — відома китайгородська гора і містечко Китайгород. Ми на горі й треба спускатися глибоко в долину, а звідти знову на гору. В долині річка і млини, а на горі, на другому боці, містечко. Сидіти на возі не можна, бо згори коням тяжко стримувати, а на гору — тяжко везти, отож усі ми розсипаємся за возом, — то підбігаємо, то відстаємо та прислухаємось, як на долині шумить вода між млинськими колесами. Аж ось ми вже й на горі — в самому містечку Китайгороді... Чому воно називається Китайгород? — А Бог його знає! тоді це нас не цікавило, а нині й довідатись тяжко. Безперечно, про це написано в книжці старого історика Поділля о. Юхима Сіцінського, що називалася „Описание приходов Подольской епархии". Але о. Юхим давно помер, а Поділлям прокотились такі події, що й не знати, чи можна там знайти цю грубу книжку. Грубу й цінну, бо про кожне сельце там написано — звідки воно взялось, хто його заснував, хто та коли церкву побудував й які пригоди — щасливі та прикрі — трапилось тій Ковалівці та Іванківцям на свойому віку пережити.

Але Китайгород нас більше цікавить тому, що тут ми будемо „попасати", Михайло рознуздає Гнідого та Карого, привішає їм до дишля „опалку", вони будуть смачно хрумати та порскати, а тим часом і ми почнемо витягати з кошика що нам мама напакувала на дорогу. Ага, тут яйці, добре присмажені котлети й курка і свіжо солені огірочки. Ми розкладаємо усе те на „седженню" (так кажуть на Поділлю), порозсідаємось на шарабані та біля й смачно заїдаємо.

Наша підвода майже одинока на містечковому майдані. День неярмарковий і містечко ліниво дрімає під червневим сонцем, що вже схиляється на захід, але здорово припікає. Де-неде перейде старий жид з бородою, в довгому лапсердаку та недалеко, на смітнику, грається купка жидівських дітей.

Але наша поява збуджує увагу. До нашого шарабана підходять двоє старших жидів, скидають шапки.

— Здравствуйте, господин батюшка! Скудова і куда єдете?

З „панами" вони говорять „панською" мовою. З мужиками „по-мужицьки". Що ця мова називається українською, вони ніде й ніколи не чули.

— Почему не заєдете, господин батюшка, на заїзд, там прохладно. Може хочете чайку попіть?

Ні, чайку не будемо пить. О. Петро доброзичливо пояснює, що мусимо поспішати, бо вже вечоріє, а до дому ще далека дорога.

— А чиї ето дєті? Єто всє ваші, батюшка?

Містечкові жиди на Поділлю мусять знати усе. Вони знають, які є поміщики навколо Китайгороду, які у них „жонци" (управителі) і які окомани (економи). Вони знають всіх священиків навкруги, акцизників, урядників і взагалі всіх „панів". Вони знають, що поміщик Баранецький багатий і скупий, а Регульський по вуха в боргах. Що у благочинного Шаравського є аж шестеро коней і він закупив би усіх коней на світі, а матушка з Воньковець тримає цілу парафію в своїх руках.

За старшими жидами нас оточують несміливим колом малі жиденята. Вони брудні й зашмарkані, а жидівочки — кучеряві. О. Петро дає їм по цукерку і вони наперегони біжать сповістити про цю подію „мамеле", — тільки хвостики миготять з їхніх штанят.

За дітьми приходять містечкові кози, — їхня „законна" їжа — сіно та солома з дятьківських возів та січка й овес з опалок. Вони сунуть свої морди разом з головами гнідого й карого.

Але треба рушати далі.

Ми забігаємо до крамнички випити лімонади і вже всі — на шарабані.

За Китайгородом помалу вечоріє, ми їдемо приємним холодком. Так тихо, так гарно, — жита й пшениці похилились, за житами, он, визирає село й золотий хрест блищить на сонці.

Але —

Сонце заходить, гори чорніють,
Пташечка тихне, поле німіє...

Вже зовсім темно, коли ми під'їздимо до „Циганського Яру". Яка тут краса! Широка зелена долина з маленькими хатинами, в яких живуть цигани. Посередині сріблиться вузенька річечка, над нею верби. З двох боків круті кам'янисті схили, а над усім — зоряне небо. Ми зіскакуємо з шарабана, — не можна мовчки дивитись на цю красу, ми кричимо, гукаємо, поки наш настрій не виливається у спонтанний спів.

Із-відти гора-а, а звідси друга,
Межи... тими... гороньками
Сходила зоря — а
Межи... тими гороньками
Сходила зоря.
Ой то не зоря - а, —
Дівчина моя
Широкою долиною
По воду ішла - а,

Наша пісня б'ється об скелі й луна котиться яром під українським небом, що засипане зорями...

Чи можна забути таку ніч!

Але на другому боці яру, піднявшись на гру, ми в'їздимо в ліс. Густий великий ліс. Нас огортає темінь, вогкість і таємна тиша. В цьому лісі бувають розбійники. Колись когось тут вбили. Наш настрій міняється. Ми змовкаємо і пильно вдивляємося навкло. Серед кущів нам явно ввижаються розбійники. Ось один стоїть, сховався за дерево, виставивши якісь дивно довгі руки. Дівчата тремтять, Михайло зосереджено керує, а о. Петро шепче молитву, щоби Бог охоронив нас від „татя і розбійника". Напруження триває довго, нас шмагають по обличчю віти дерев, аж, нарешті, прояснюється: ми викотились з лісу на битий шлях.

Знову зорі, темне, але ласкаве небо і настрій наш відразу підноситься. Ще пару верстов і вже наша Чабанівка. Ось на обрії серед жита вона чорніє темним островом.

(Продовження буде).

ВЖЕ ПОНАД 2,500 ЗГОЛОШЕНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ НОВОГО ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ТИЖНЕВИКА „СВОБОДИ" ЧЕКАЮТЬ ЩЕ НА ВАШЕ ЗАМОВЛЕННЯ, ЩОБ ТИЖНЕВИК МІГ ПОЯВЛЯТИСЯ! НЕ ВІДТЯГАЙТЕ З ВИСИЛКОЮ ВАШОГО ЗГОЛОШЕННЯ!

ТЕРМІНОЛОГІЯ СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ

Антиамериканська совєтська пропаганда своїм читачам подає такий образ ЗДА:

Кока-кола — „коригневе безумство", прохолоджувальний напій брудновато-коригнього кольору, на смак нагадує лимонад з сумішшю скипидару. На багатьох діє хворобливо, ослаблює серце і погано впливає на шлунок. В Атланті виготовляється сто пляшок в рік на особу. Стільки ж, приблизно, негрів тут стає жертвою суду лінча. Вібираючи у французів їх вино, в італійців кіанті, а в німців пиво. „Кока-кола", в суперечь волі народів, перетворюється в національний напій держав, що підписали Північно-Атлантійський Пакт.

Труман. „Жахливо, коли на чолі держави стоїть ганстер з обличчям і душею ієзуїта. Ні, не гангстер! Аль-Капоне, цей атаман гангстерів, не зробив і мільйонової частини тих злочинів, які довершив Труман і його боси" — пише „Літературная газета", (ч. 2752). Одного разу редакція „Крокодилу" завдала собі труду і підрахувала як титулується Труман в листах, які редакція стримала за один день. Результати такі: в тридцяти листах містер Труман називався підпалювачем війни, в двадцяти шести убивником, в двадцяти трьох катом і в решті шістнадцяти листів ганстером.

Вол-стріт — 60 родин і тисячі бизнесменів, що мріють втягнути світ в нову криваву бійню.

Журналісти — чорнильні раби Вол-стріту, бандити пера.

Збройні сили в Кореї — двоногі звірі, фашисти-сики, шакали, вол-стрітовські головорізи, професійні вбивники, „Які американські матері могли народжувати таких звірів?"

Статуя Свободи — є постійною нагодою для вправ підсовєтських карикатуристів: то жінка, що символізує свободу, не витримавши американської реакції, плигає з педесталу в воду, то американські мілітаристи запанцеровують її, озброюють до зубів і, звичайно, на лобі появляється фашистський знак. На титульній сторінці „Крокодилу" (30 жовтня 1951 р.) подано велику голову статуї Свободи, з очей якої виглядають два страшних американських поліцаї, один з яких тримав дубинку, яка з першого погляду виглядає на велику сльозу.

Совєтська пропаганда малює американців як прямих спадкоємців і продовжувачів фашистсько-німецьких злочинів. С. Борзенко в Правді (ч. 11720) в кореспонденції з Кореї писав: „Все пізнається шляхом порівняння. Я бачив Майданек і Освєнцім. Був в час війни в Варшаві і Лідіце і маю право сказати, що в справі убивств і руйнування Труман ні в чому не поступається перед Гітлером... Що таке іудейський цар Ірод, що убив за евангельською історією декілька сотень дітей в порівнянні з людоїдом Гарі Труманом". За такою ж схемою пише і „Літературная газета" (ч. 2835): „Американські агресори доповнили і доповнюють ті ж самі злочини, за які були засуджені Герінг і Рібентроп, Кайтель і Йодль" (ЛЛ).

Перед закінченням року УНФонду

Як зачуваємо, Український Конгресовий Комітет має оголосити постанову, що збірка Національного Датку за 1951 рік продовжується і буде закінчена 29 лютого 1952 року.

Як мотив, подається, що саме тепер громадно напливає Даток за 1951 рік: люди, що не встигли цього зробити до 1-го січня, поспішають тепер. Явище не зовсім нормальне, але життя має свої „закони": хтось не мав часу, хтось не мав грошей, хтось призабув. Так було в минулому році, так є у нас, так і у інших людей: завжди „в останній день" перед різними урядами найбільші „хвости".

Кажемо: не є це вповні нормально, але є в цім елемент також відрадний: хоч і з припізненням, але люди хотять, поспішають виконати свій обов'язок. Значить: є уже свідомість, що справу треба залагодити і це робиться, як звичайна річ, без розмов і промов, без всякої принуки і примусу.

Правда, не сміємо дуже пишатися і „задаватися": робить це поки-що тільки 10.000 громадян. Але поруч них існує в Америці ще 90.000 громадян — так само свідомих і політично зрілих, які, одначе, свого обов'язку щодо Народного Фонду ще до кінця не усвідомили. Яка цьому причина?

Тяжко збагнути всі причини, але безперечно між ними є: недоцінення шкідливости свого поступовання, легковаження справи (мовляв, обійдеться й без мене) і... таки звичайний еґоїзм, скупість (мовляв, тих 10 долярів знадобляться й вдома).

А наслідки?

Наслідки, в підсумку, надзвичайні по своїй шкідливості. Ми і в цьому році будемо десь певно мати 100.000 долярів, в той час, коли маємо право мати один мільйон!

І, десь певно, не один з тих 90.000 громадян, що ухиляються сьогодні від Датку, будуть нарікати на наші „недотягнення" в різних галузях: нема пропаґандивної літератури, замала активність у політиці, відсутність на потрібних конференціях, денаціоналізація молоді, невикористання Капелі Бандуристів і т. д. і т. д.

Будуть нарікати, забувати, що виною тому й тих 10 чи більше долярів, яких вони не вислали.

Ну, але що ж: наріканнями багато не поможеш!

Маємо перед собою до закінчення збірки ще 40 днів. Часу аж досить, щоб тисячі й тисячі громадян виконали свою повинність і реально та конкретно, без слів і нарікань, спричинились до успіху української справи.

Тої справи, яка сьогодні направду стоїть на одному з перших місць серед найактуальніших політичних проблем!..

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СОЦІЯЛІЗАЦІЯ В АНГЛІЇ

В дописі „Досвід соціялізму в Англії" (див. „Свобода", ч. 12; 16 січня, 1952 р.), В. Солонця, ми мали нагоду познайомитися з одним із поглядів на справи соціялізму, а зокрема на його розвиток в Англії.

Згаданий допис робить враження, що ніби його автор більш основувався на своїх власних традиційних опініях, на теоретичних, дещо застарілих уже, закидах в бік соціялізму, ніж на фактичній суті справи, якою вона є в наші часи.

І так, факт приходу до влади консерватистів в Англії, після останніх виборів, далеко не є остаточне запевнення, що ніби англійці розчарувались в соціялістичній практиці і більша частина їх голосувала за консерватистів.

Якраз в цих останніх виборах, як інформують деякі американські джерела, більшість англійців голосувала за робітничий уряд. А парадоксальний вислід виборів можна завдячувати в найбільшій мірі прикметам англійської виборчої системи. Представників до парляменту в Англії не вибирають на основі кількости заступлених голосів, як напр. в ЗДА, а від округів. І якщо більша частина округів, хоч з меншою загальною кількістю голосуючих, вибрала в себе представників консерватистів, а більша загальна кількість голосуючих, хоч в меншому числі округів, вибрала в себе представників лейбуристів, то переможцями все ж таки виходять консерватисти.

А коли взяти під увагу ще силу англійської традиції, та в додаток далеко несподівану більшість консерватистів в парляменті, то факт уступлення від влади уряду Праці цілком не є певним, що консерватисти стали переможцями лише завдяки перевазі своїх якостей.

Шан. автор говорить про провал успіхів робітничого уряду щодо підвищення життьового рівня англійської людности. Це необґрунтоване твердження цілком не співзвучить з твердженнями багатьох, що відвідували і спостерігали Англію в Англії.

Може й можна було б погодитися щодо можливого зниження (унормування) життєвого рівня, але лише для невеликої частини суспільства. Що ж до „маси англійської людности", то так не є.

Ось як, напр., відзивається про зміни які мали місце за часів робітничого уряду в Англії п. Джон В. Вандеркук:

„Хто знав Англію перед війною, каже він, і відвідає Англію тепер (1949) відчуває несподівані відкриття. Пройшла ціла революція. Лише, якщо ви не погоджуєтеся, бо там не було стрілянини, то то „р" можете оминути. Врештою, називайте як хочете, а таке сталося. А сталося те, що у В. Британії після війни, стандарт життя для великої більшости піднявся до найвищого рівня з часів Індустріяльної Революції понад сто років тому. (Безперечно, коли стандарт життя піднявся, то рівень мусів був його випередити. П. М.) з усіх практичних поглядів дійсна біднота була ліквідована" (З книжки: British Socialism to-day, compiled by Julia E. Johnson; 1950).

Шан. п. В. С. говорить, що практична англійська людність не схотіла виправдати робітничий уряд в його ділах. Цікаво, якою ж силою уряд консерватистів обіцяв і втримує в житті майже всі здобутки робітничого уряду? Адже ж консерватисти були свідомі того, що пропагуючи ліквідацію принципів соціяльного забезпечення, вони б наразилися на небезпечну втрату симпатії населення країни. Тому ж то виборчі гасла консерватистів були спрямовані головно на зовнішні справи, як реставрація Англійської Імперії. Щодо внутрішніх справ, то консерватисти в своїй програмі: "The Right Road for Britain" давали зрозуміти, що вони будуть втримувати теперішній стан майже на тому ж рівні і лише пробуватимуть зменшити кошти уряду.

Консерватисти виступали проти реформ на полі шкільництва, але лише з того погляду, що реформи дають велику нагоду здобути освіту великій кількості людей і це вплине на зменшення чорноробочих.

Ось що говорить п. Richard H. Fry (в тій же книжці) про умови створені робітничим урядом в англійському суспільстві:

„Англійці, каже він, пішли дальше вперед за кожну іншу модерну, індустріяльну націю щодо улаштування забезпеченого життя для всіх. За свої податки англієць дістає цілу низку вигод: безкоштовне навчання; медична обслуга, включно з ліками; молоко для дітей в школах; забезпечений дохід в час недуги, чи раптом би безробіття; стареча пенсія; безкоштовний похорон; певний дохід для кожної дитини після першої; низька ціна на найпотрібніші харчі, мешкання і т. п. І це все коштує робітникові 12 фунтів ($33.6) річно. Це не є теорія! Це є факти з щоденної життєвої практики, щораз більше апелюючі до суспільств на нашій землі".

Або, як розповідає Frank Edwards (радіокоментатор — WOR), що недавно один американський робітник, довідавшись про ціну (!) медичної операції для свойого хлопчика, вирішив податися з своїми турботами в Англію, де він і залишився.

В думках Шан. п. В. С. такі речі, як справедливий розподіл матеріяльних дібр в суспільстві, або вихоплення з рук „капіталіста-власника" чистого зиску, зводяться до речей маловартих уваги.

Звичайно, коли дивитися на них, як лише на матеріяльну вартість, і звівши до того, що при соціялізмі урядовий апарат мусить бути збільшений, який їх і може зужити сам, то безперечно виходить „не цікава річ". Все ж так мілко справа не є.

Робітничий уряд Англії зужив великі гроші це так. Цінне й велике діло не робиться дешево. Та коли зважити, що суспільство здобуло собі у вартостях здоров'я, безтурботности за працю, майбутність; у вартостях часу не витраченого на страйках, а зужитого на виховання дітей, зацікавлення культурними речами, то кошт апарату, який це уможливив, не дорівнює здобуткам.

До яких же наслідків доводить мотив наживи чистого зиску, це можливо проаналізувати в наші дні кожному особисто.

Англійський соціялізм (і соціялізм взагалі) живе й розвивається в дуже скрутні часи. Ситуація в світі створена комуністичними босяками, їхні дикунські способи полагодження міжнародних проблем гальмує розвиток людства.

За ціну соціялістичного розвитку англійці мусять жертвувати свої духові й матеріяльні мастки на фізичну оборону країни. Та не дивлячись і на такий стан речей, англійський соціялізм зробив великий крок вперед і здобув собі признання.

П. Мат-ко.

КОНЦЕРТ Р. САВИЦЬКОГО В Л. М. КЛЮБІ.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 25-го січня, там відбудеться фортепіяновий концерт проф. Романа Савицького, в програмі якого будуть твори Баха-Будзоні, Скарлятті, Бетговена, Барвінського, Поволячека-Савицького, Муссоргського та Дебюсі. Початок концерту, що відбудеться в приміщенні Клюбу при 149 2-га евенню, як звичайно в год. 7:30 ввечорі.

МОВНИЙ КУТОК

За культуру рідної мови

У щоденній мові, зокрема в статтях і творах наших письменників, журналістів, науковців, ми часто бачимо численні хиби, неправильне вживання прийменників, а також безліч лексичних, синтаксичних і стилістичних помилок. На деякі поширені помилки ми хочемо звернути увагу і виправити їх. Часто зустрічаємо такі хибні звороти: в такий спосіб, в який спосіб; не є великим, є островом, є далеко вигіднішим, є країною, Різдво є родинним святом, є важливою справою, людина не є рабом; знайомі обдаровують себе, вони вітають себе, вони люблять себе, вороги ненавидять себе; в тому самому часі, в тій хвилі; трьох вояків прийшло, двох людей зустріло його, двох братів приїхало.

Українська літературна мова замість зазначених хиб вживає таких зворотів: таким способом, яким способом; не великий, є острів, є значно вигідніший, є країна, Різдво — це родинне свято, є важлива справа, людина — не раб; знайомі обдаровують один одного, вони вітають один одного, вони люблять один одного, вороги ненавидять один одного; в той самий час, в ту хвилину; три вояки прийшли, двоє людей зустріло його, два брати приїхали. У Шевченка „Ой, три шляхи широкії докупи зійшлися", а не „трьох шляхів..." У Шевченка: „Не вертаються три брати" (а не „трьох братів не вертається").

П. О.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

МАРКС І ЛЕНІН

Видавництво політичної літератури УССР випустило українською мовою твори К. Маркса — „18-те Брюмера Луї Бонапарта" та „Громадянська війна у Франції", а також 29. і 30 томи творів В. І. Леніна. Тираж — 50 тис. примірників кожна книжка.

ПРЕДВІСНИК „ВИЗВОЛЕННЯ"

До Москви вернулася експедиція Академії наук СССР, яка провела археологічні досліди в Молдавії. „Р. У." з 31 10. подає, що „численні знахідки з абсолютною певністю довели, що в нинішній Молдавії з давніх давен жили слов'янські племена... Знахідки свідчать про високий рівень розвитку матеріяльної культури слов'янських племен, які заселяли Молдавію, та про їх тісні зв'язки з Київською Руссю.

Чи не прийшли у Москві до висновку, що Молдавію пора б знову прибрати під тісніші зв'язки з сучасною Руссю.

ЛОМОНОСОВ У ЛЬВОВІ

Львівська бібліотека АН УССР в 240 роковини з дня народження російського вченого Ломоносова влаштувала окрему виставку п. з. „М. В. Ломоносов — великий патріот російського народу". В цілій країні — в підприємствах, заводах і школах — читано лекції про нього.

НАРАДА ПИСЬМЕННИКІВ

В Станиславові відбулася обласна нарада молодих письменників Прикарпаття, скликана обкомом КП(б)У. Обговорено діяльність обласного літературного об'єднання і намічено ряд заходів до пожвавлення літературного руху в області.

ІТАЛІЙКИ В КИЄВІ

16. 11. до Києва прибула, на запрошення „антифашистського комітету сов. жінок", делеґація жінок Італії на чолі з Джованною Боккаліні-Барчелона і в складі з робітницями, селянками, педагогами тощо. Після привіту від М. М. Підтиченко, італійок протягом 5-ох днів проведено по музеях і театрах, взірцевих школах і захоронках та — на відміну показано їм Володимирський собор.

ПЕСІ БУДИ

В „Р. У." з 20. 11. повідомляється: „1.800 власних будинків закінчують робітники, інженерно-технічні працівники та службовці Запорізької области, Забудовники одержали від держави кредит 8 міл. карб. Стає до ладу понад 22 тис. квадр. метрів нової житлової площі".

1.800 „власних будинків" на 22 тис. квадр. метрів житлової плоші, тобто трохи більше ніж 12 квадр. метрів на кожний „власний будинок". Буда на м. широка і 4 м. довга ціною к. 4 тис. карб. кожна в СССР зветься „власним будинком" і зараховується до „великих досягнень".

СМОЛИЧ — АТОМОЗНАВЦЕМ

Відомий письменник і публіцист Юрій Смолич в „Р. У." від 6. II. надрукував статтю п. з. „Кінець атомного міфу". Стаття починається так: „Ми спокійно говоримо про атомну бомбу. Атомна бомба — цей жупель в руках аґресивних сил американсько-англійського імперіялізму, страховище тільки для слабодухів..."

100 РОКІВ

20. листопада минуло 100 літ від заснування Харківського інституту. За час існування інститут видав понад 6 тис. ветеринарних лікарів, з них 3.500 — по революції.

Чехи на Запоріжжі. На Запоріжжі 2 дні гостювала делеґація спілки чехословацько-совєтської дружби.

(„Українська Думка")

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

Листа ч. 22 по день 31. жовтня 1951.)

КОННЕКТИКАТ:

Ню Бритен: Григор Луцький $5.
І. Гартфорд: Микола Мулїцький $10.
Ветерсфилд: Л. Тарас $10.
Виллиментик: Микола Олексяк $10.

ДЕЛЕВЕР:

Вилмингтон: По $10: Мирослав Яворський, Мирослав Івасів, Тарас Івасів.

ФЛАРИДА:

Маямі: Степан і Марія Венґльобовські $10. Василь Овчаренко $5.

ІЛИНОЙ:

Шікаґо: по $10: Дмитро Христан, Михайло Лойовський, Василь Прокіп; по $5: Олена Осташ, Петро Осташ. Іван Ройк.
Ля Саль: Теодор Маркус $10.

ІНДІЯНА:

Перу: По $5: Филип Медик, Антін Тарадайка.

КЕНЗАС:

Кензас Сиґі: По $10: Мирослав Баруцький, Антін Коссик.

КЕНТАКІ:

Муррей: Роман Придаткевич $10.

МЕРИЛЕНД:

Балтимор: Т-во ім. І. Франка (від. 337 УНСоюзу) з нагоди 25-ліття $70; по $10: Петро Боднар, о. Василь Булавка, Анна Чорній, о. Василь Маньовський, Григорій Шулька.
Принсез Ени: Григорій Дацьків $10.

МАССАЧУЗЕТС:

Бостон: Дмитро Кузь $8 (за 1950 р.)

МІШІҐЕН:

Дітройт: Григорій Біжик $20 за 1950 і 1951 р.р.); Михайло Білоскурський $12; по $10: Теодор Чикета, Василь Іванюк, Степан Колісник, А. Кушик.
Гемтремк: 26 відділ Союзу Українок Америки з представлення $150 (на УПА).

НЕБРАСКА:

Омага: Павло Ващишин $10.

НЮ ДЖЕРЗІ:

Байон: Л. Вачинський $10.
Клифтон: Володимир Юрків $15.
Елизабет: Володимир Кривокульський $5.
Гобокен: Д-р Юрій Фединський $5.
Ірвінґтон: По $10: Богдан Білинський, Іванна Білинська.
Джерзі Сиґі: Т-во „Просвіта" $10; Лев Кулич $20; по $10: Марія Челак, Василь Челак, Р. Галібей, Іван Грабар, Степан Кіцей, Андрій Корнило, Надія Котик, І. Костер, Данило Мадай, Антін Малюца, І. Мазур, К. Северин, Ярослав Вацяк, Александер Вашук, Іван Вішка, Микола Заяць, Йосиф Жарський; по $5: Д-р Володимир Білозор, Лука Болотянський, І. Ціко, П. Джеджора, І. Кішенюк, Онуфрій Колісник, Степан Кот, Микола Кошуба, Яків Олсон, Казимир і І. Станиславишин, Петро Стеблецький, І. Трент; по $3: Марія Трусевич, п-ні Журавецька; по $2: Марія Новак, Павліна Світлик.
Ню Маркет: Каленик Лесюк $25.
Петерзон: По $10: Степан Боббиляк, Григорій Чуба; по $5: Микола Білецький, Симеон Борис, Стефан Гела, М. С., Теодор Марщівський; по $2: Іван Олексіїв, Ефим Олешко; Василь Малиновський $3.
Пасейк: Прокіп Самус $10.
Перт Амбой: Іван і Соня Микитка $10.
Трентон: По $10: Сильвестер Петруняк, І. С. Слободян, Степан Васильків; Іван Вігун $1.

НЮ ЙОРК:

Асторія: По $10: Павло Барнич, Михайло Борись, Болеслав Гришковський, Іван Кухарський, Микола Левенець.
Бабилон: Володимир Горбанюк $10.
Бінґгемптон: Петро Галізів $10; Іван Кривокульськей $5.
Бронкс: В. Жук з нагоди свого вінчання $25; Михайло Чорнодольський $10.
Елмайра: По $10: Йосиф Білинський, Іван Чопко, Павло Німець, Володимир Сулима.
Гегемен: Іван Каммінський $10.
Ларчмонт: Д-р Кость Паньківський $10.
Ню Йорк Сиґі: Платон Стасюк $100; по $10: Теодор Борис, Осип Кузьмин, Іван Винник.
Оліен: Григорій Романенко $15; по $10: Марія Кружинська, Микола Пецкович.
Покіпсі: По $10: Михайло Белей, Степан Берник, Роман Климкович, Михайло Оршуляк, Мирослав Оршуляк, Ярослав Остапюк, Теофіль Остапюк.
Ст. Джонсвил: Софія Гнатишак $10.
Стайвізант: Марія Романчук $5.
Сонісайд: Катерина Берків $5.
Сиракюз: Український Народний Дім $25; Іван і Марія Завалику (від. 39 УНСоюзу) $10; по $10: Олекса Вриндза, Анатолій Хмельницький, Петро Дадерко, д-р Юрій Дідуник, Ярослав Довбуш, Дмитро Форнальчук, Федір Ґнип, Іван Ґнип, Андрій Ґузеляк, Осип Глива, Григорій Ґнип, Петро Гусак, Мирослав Кіналь, Юрій Ківерчук; Микола Клусик; Анастазія Костів, Іван Луцак, Петро Лиховід, Володимир Мельничук, Іван Миколаєвич, Андрій Назаренко, Сергій Назаренко, Михайлина Олійник, Петро Олійник, Михайло Попяк, Павло Процанин, Степан Пилипишин, Осип Руцький, Герасим Сененко, Яків Сененко, Іван Слонський, Володимир Смага, Евген Соккур, Дмитро й Анна Старушняк, Катерина Старушняк, Олекса Шмокалюк, Людмила Воронкевич.

НОРТ КАРОЛАЙНА:

Вейнсвил: Павло Паньків $10.

ОГАЙО:

Акрон: Від. 295 УНСоюзу $25; Союз Українок Америки $25 (7 від.); „Самопоміч" $10; по $10: Семен Берегуля, Іван Оркушкі, Михайло Петруха, Іван Райнич, Олекса Зепко; по $5: о. Володимир Деделеш, Іван Голубка, Петро Яцечко.
Кантон: По $10: Іван Демчишин, Богдан Маланій, Степан Щербак.
Клівленд: Роман Грабець $10.
Толідо: Д-р Ростислав Василишин $10.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Честер: По $10: Евстах Мінчак, о. Стефан Мохнацький, Михайло Севрук.
Давсон: о. Петро Понятишин $10.
Пaолі: Олена Призмак $10.
Филаделфія: Олег Мазур $10; Александер Татарський $5.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Збори Відділу УНС.

Дня 14 грудня 1951 р. в год. 9 вечором відбулися в Нюарку, в Січовій галі загальні Річні збори 371 Відділу У. Н. Союзу.

Зборами проводив інж. Любомир Савойко. Секретарював п. Дмитро Тихий.

По звітах уступаючої управи і уділенні абсолюторії — вибрано нову управу в слідуючому складі: Голова: Антін Змий; містоголова: Іван Тарнавський; секретар: Юліян Баранюк; скарбник: Павло Заболоцький; Контрольна Комісія: 1. мґр. Ілля Онишкевич, 2. мґр. Іван Оверко, 3. п. Олекса Шумський.

З чистого доходу Каси Відділу одноголосно призначено: на У. Конґресовий Комітет $15; на Українську Національну Раду $15; на Злучений Укр. Амер. Допомоговий Комітет $15; на Товариство „Пласт" в Нюарку $15.

В часі зборів велася оживлена на високім рівені, дискусія у справах для добра Відділу, в якій більшість членів забирала слово.

Павло Заболоцький.

НЮАРК, Н. Дж.

Доповіді для молоді

Дня 2 грудня 1950 р. в місті Нюарку заснувався „Культурно Освітній Гурток", ціллю якого було самовиховання та самонавчання. Членами гуртка були і є члени молодечих організацій, як: Пласт, ОДУМ та СУМА.

Протягом року гурток вислухав понад 40 доповідей-лекцій на різноманітні теми. Першим, що виявив своє бажання працювати в гуртку, був видатний український письменник Є. Маланюк. Йому першому „Культ.Освіт. Гурток" висловлює щиру подяку. Дальшими доповідачами гуртка були: проф. М. Шлемкевич, проф. Верб'яний та ред. Юрій С. Тищенко.

Протягом цілого року ми від вище знаданих педагогів багато дечого навчились. Не зважаючи на те, що деякі викладачі мешкають в віддалених місцях від Нюарку, не відмовлялись від запрошень, а навпаки дуже радо жертвували своїм часом і після тяжкої денної праці в фабрині, приїздили, щоб передати молодим поколінням свої надбання.

Ця жертвенність, яку виявили для молоді вище згадані лектори, напевно не піде намарно. Це цеглина в розбудову української нації.

„Культ.-Освіт. Гурт."

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті.

УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА" В КОЖНІЙ

Терпіння протибольшевицького шпига

Вашинґтон. — Свідок в Раді Контролі Підривних Діянь, Балмес Гілдаго, переповідав свої переживання й труднощі за час від коли він пристав до Комуністичної партії в листопаді 1946 р., щоб вести серед комуністів шпигунську роботу й інформувати Федеральне Слідче Бюро про їхні підривні затії. Коли йому предложив один комуніст приступити до партії, Гілдаго радився в Еф Бі Ай, що зробити. Там його запиталися, чи він вірить комуністам. Гілдаго заявив, що ні, бо „кожний комуніст це дурень і зрадник". Адвокат Віто Маркантоніо запитався, чому він пристав до таких людей, я свідок відповів, що на те, щоб довідатися, хто робить з них дурнів і зрадників і хто то між ними шпиг. Другий адвокат Комуністичної партії закинув свідкові, що він служив за гроші слідчому бюрові, але Гілдаго пояснив, що діставав тільки на видатки з початку по $10, а потім $75 місячно. „Одначе я перейшов терпіння і пониження, яких не можна б оплатити навіть сімдесять п'ять мільйонами... Треба знати, як на мене дивилися мої приятелі і з якою погордою відносилася до мене моя рідня" — пояснив свідок. Він переповів, як він переходив школу для комуністичних провідників у Ню Йорку і як його вчили „боротися за соціялізм". Коли предсідник комісії запитався, яких способів навчали в школі, Маркантоніо крикнув, що це „такий крутий запит, як пачка карт". Правний дорадник комісії зажадав від Маркантонія заперестати такі напасті на урядових представників.

БРИТАНІЯ ДІСТАНЕ З АМЕРИКИ СТАЛЬ В ЗАМІНУ ЗА АЛЮМІНІЙ

Оттава, у Канаді. — Британські урядовці, які приїхали сюди на чолі з прем'єром Винстоном Черчилем, виявили, що між Злученими Державами й Великобританією дійшло до порозуміння в справі постачання сталі з Америки в заміну за постачання алюмінію з Канади і саме тому ця оповістка не могла бути оголошена у Вашинґтоні негайно після спільспільної конференції Черчила з Труманам. Також цинкову бляху з Маляї постачатимуть до ЗДА, Англія ж дістане з Америки 400,000 тонн сталі.

● **Запальні светери** продають по різних містах, а спеціяльно в Ню Йорку, мандрівні продавці з авт, по ціні $1.50 — $15. Їх виробили з матерії рейон у Ню Йорку кількістю *200,000 штук* і тепер хочуть позбутися. Поліція попереджує перед смертельною небезпекою ношення таких светерів, які вибухають за дотиком горіючого сірника.

● **Кандидатом на президента** в республіці Панама призначено Родольфо Ф. Гербуґер, колишнього амбасадора до Вашинґтону. Вибори мають відбутися в травні.

НА У. В. У.

У „Свободі" з 15 ц. м. поміщено виказ збірок на Український Вільний Університет, за час від вересня 1951. Тому, що я такою збіркою також займався, прошу подати до відома„ що я зібрав $45.25 і цю квоту вислав до УВУ. Виказ збірки помістив я в „Америці" з 5. листопада м.р., повідомляючи вислід збірки Товариство Прихильників УВУ в Ню Йорку.

Д-р Волод. Безушко.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться 26-го січня точно в год. 7:30 ввечорі в салі У. Н. Дому, 214-216 Fulton St. Проситься всіх членів конечно прибути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Урядники і контр. комісія зложать звіти зі своєї праці за 1951 рік, а також буде вибір уряду на 1952 рік. Проситься приєднувати нових членів до нашого відділу. — П. Сташко, предс.; В. Федин, кас.; С. Могила, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Сестр. Пресв. Богородиці, від. 33, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 27. січня, в год. 3. пополудні, в У.Н. Домі при вул. 93-ій і Кенвуд. Проситься всіх членів прибути на ці збори, бо буде вибір уряду на 1952 рік. — К. Нeсєвич, гол.; А. Скробач, секр.

НЮ БРОНСВІК, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 353, повідомляє, що **річні зббори** відбудуться в неділю, 27. січня, в год. 1. пополудні, в парафіяльній галі, 306 Somerset St. Збори зачнуться точно о 1-ій год. з причини, що галя буде зайнята на концерт. Отже проситься прибути на означений час та вирівняти свої вкладки. — И. Куцак, предс.; М. Семчишин, кас.; Н. Василюк, секр.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г. — Річні збори Тов. ім Преч. Діви Марії, від. 178, відбудуться в неділю, 27. січня, в год. 2. пополудні, в церковній галі, 54 Walnut St. Обовязком всіх членів явитися на цих зборах, вислухати звіти урядників, а також взяти участь у виборі уряду на 1952 рік. — В. Семчишин, предс.; Н. Шуфлят, кас.; Н. Беднарчик, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

АНДРІЙ КУЛИЧ, член Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союзу в Джерзі Сиґі, Н. Дж., помер 20. січня 1952 р. в 39. році життя. Покійний родився в Джерзі Сиґі. Полишив у смутку батька, маму, братів Мілька, Стефана і Івана та сестри Катерину, Ольгу і Юлію. Похорон відбудеться в середу, 23. січня, в год. 9. рано з погребового заведення до укр. кат. церкви св. Ап. Петра й Павла, а опісля на Holy Name Cemetery. — В. Н. П.! Секретар.

Ділимося сумною вісткою, що дня 20. січня 1952 р. помер по довгій та важкій недузі наш приятель,

АНДРІЙ КУЛИЧ

Покійний прожив лиш 39 років, залишив у смутку батьків Лева та Анну—свідомих громадян українців, а наших спонзорів та добродіїв, та братів Омеляна, Степана, Івана і сестри Катерину, Ольгу і Юлію.

Рівночасно складаємо вислови глибокого співчуття цілій Рідні з приводу так великої втрати.

Завжди вдячні приятелі — бувші скитальці.

ТАРЗАН, ч. 2755. Паралїжуюча сила.

SUDDENLY THE LID IN THE DISC FLEW OPEN. THE HALL WAS FLOODED WITH BLINDING LIGHT. THE MEN STARED AT THE GLITTERING GEM IMBEDDED IN THE DISC.
HELPLESS IN THE GRIP OF SOME STRANGE, SUPERHUMAN POWER, THEY STOOD LIKE GRAVEN IMAGES UNABLE TO SPEAK OR MOVE.
2755
HELD IMMOVABLE IN THE GRIP OF THE MYSTERIOUS POWER. THEY WATCHED AN APE CLAMBER OUT OF THE PIT AND REACH A HAIRY ARM FOR WOLF.
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Несподівано кружок накривки відлетів, залю залляло осліплююче світло. Люди вдивлялися в блискучий жемчуг, приміщений в кружку.

Попавши в обійми якоїсь надлюдської сили, вони стояли наче могильні постаті, нездібні ні порушитися ні відізватися.

Так обезвладнені таємною силою, вони гляділи на малпу, яка виповзла з заглиблення й наставила своє рам'я до Волфа.